

CENA listu: U preplati za čitavu god. K 48,— za polugodište K 24,— tromeđeno K 12,— međeđno K 4,— u maloprodaji 16 fl. pojedini broj. OGLASI primaju se u upravljači trga Custoza 1. Tisak Jos. Krmotića.

Vlasnik i izdavač dr. Lovro SCALIER, odvjetnik, Pula, ulica Carara 3. (Narodni Dom). Uredništvo Šišarska ul. 24. — Odgovorni urednik Ivan MARKON, Pula. Rukopisi se ne vraćaju. Cek. rač. aus. pošt. st. 26.795.

HRVATSKI LIST

Iznak suvih dana u 3 sati noći.

U Puli, subota 5. oktobra 1918.

Broj 1163

Jedina IV.

Odgovor naroda SHS na mirovnu notu c. i kr. austro-ugarske vlade.

Slovenski Narod priopćuje odgovor našeg naroda na notu austro-ugarske vlade, u kojem veli: Prigodom mirovnog koraka austro-ugarske vlade moramo mi, predstavitelji naroda Slovenaca, Hrvata i Srba, napraviti istaknuti poznatu činjenicu, da može austro-ugarska vlada da govori jedino u ime dvaju u monarkiji gospodajućih naroda; mirovna načela, koja bi prema tome austro-ugarska vlada mogla predložiti predstavnicima zaraćenih država, ne mogu stoga nikako da odgovaraju potrebama ugnjetavanih naroda. Pored toga mir, što bi se u Evropi uveo na temelju ovih načela, ne bi dao potrebnih jamstva za nužni trajni mir, već bi nudio u sebi klicu kasnijih trajnih sporova — kako se to već danas vidi iz izjava i težnja austrijskih i ugarskih državnika, koji, istodobno s tim, da nastupaju pred celim svetom kao branici saveza jednakopravnih naroda, čine sve, kako bi onemogućili upravno-politički napredak našeg naroda. Sve to, što predstavniči c. i. k. vlade preduzimaju, nosi na sebi beleg slavenskoj i romanskoj veleni slobom nametnutoga gospodstva te znači samo prisilan provizerij, proti kojemu se svi ugnjetavani narodi moraju boriti.

Ustanovivši ovu okolnost te budući da hoćemo po svojoj savesti služiti svome narodu i općem napretku, koji se može jedino oslanjati na jednakoj slobodi malenih i velikih naroda, smatramo svojom dužnošću, da istaknemo ona načela, koja bi, provedena u realnost, služila sa svom sigurnošću utemeljenju budućeg i trajnog poretku, bilo u narodu Slovenaca, Hrvata i Srba, bilo u odnošajima prema susednim narodima.

Starajući se u tom pravcu, svesni smo si, da pospešujemo ostvarenje onoga sveopćeg mira, za kojim žude svi narodi, koji se bore na kojegod strani, pošto se po našem najdubljem osvedočenju mora sazdati trajni mir samo na novim načelima, međunarodnoga prava, osnovanog na istini i pravednosti. Jedna od ovih je istina, da je narod Slovensca, Hrvata i Srba etnički jedinstven narod i da ovo jedinstvo mora po općepričanatom narodnom načelu ostati nedeljivo i bezuslovno, bilo obzirom na teritorijalni kontinuitet, bilo na državnu pripadnost. Na toj se činjenici osnivaju sva naša narodna prava i svi naši zahtevi, koji su u skladu s načelima demokratičnog reda prosvetljenoga čovečanstva.

Pozivajući se na pravo — koje je uvek živilo u našem narodu — da svaki narod mora da živi svoj život, izjavljamo u ime Slovenaca, Hrvata i Srba, da u punoj mjeri i svestrano prihvataćemo misao sveopćeg mira, koji se mora osnivati na pravo samoopredeljenja svakoga naroda u međunarodno već priznatom smislu, da odlučuje narod sam o svom životu i o tome, da li želi ostvariti si svoju državu ili živeti u državnoj zajednici z drugim narodima. To pravo samoopredeljenja traži za sebe takodjer narod Slovenaca, Hrvata i Srba te hoće, da se slobodno provede ovog prava zajamči medju narodima.

U suglasiju sa zahtevinom demokracije naroda, zaraćenih i nezaraćenih, tražimo i mi za naš narod, da mir, koji će učiniti kraj tome ratu, donese našemu narodu ujedinjenje, nezavisnost i slobodu, posteo na toj najpogibnijoj točci Europe, otako je poznata povest ovih krajeva, može samo takav mir da zajamči našem narodu mirni i samostalni razvoj. Mir, koji bi i sam jedan deo našega naroda postio u podložnosti tujim narodima, nosio bi u sebi klicu budućih sporova te bi prisilio narod Slovenaca, Hrvata i Srba, da napne sve sile, da pribori sebi pravo nezavisnoga državnog života za čitav naš narodni organizam.

Narod Slovenaca, Hrvata i Srba imade u sebi svest volje i snage, koju hoće da razvije u svakoj prilici, da postane član društva slobodnih naroda te da zajedno s njima poradi oko blagostanja i napretka čovečanstva te time ispunji svoje poslanstvo u nezavisnoj državi, uredjenoj na temeljima posvemašnje državljanske slobode i demokratske samouprave i pravne i socijalne jednakosti, t. j. možnosti, ekonomskoga opstanka i potpunoga kulturnoga i socijalnoga razvijanja svijetu državljana.

Onim narodnim manjinama, koje imade možu živjeti našeg naroda, i koje su teritorijalno odjeljene od svojih narodnih celina, priznavamo u ime celoga naroda u državi Slovenaca, Hrvata i Srba prava, koja su potrebna za njihov narodni, kulturni i gospodarsko-socijalni život i razvoj. Pošto naš narod gradit svoje težnje na pravednost i slobodu na silu, to on želi da odnošaj države Slovenaca, Hrvata i Srba prema drugim slobodnim drž-

vama budu uredjeni na istom temelju međunarodne pravednosti i prava.

Luke onoga dela Jadranskoga mora, koje po pučanstvu, po stočju ili po svom zaledju pripadaju gospodarskom području i posedu našeg naroda, neka budu otvorene svim narodima, dakle i onim narodima, koji žive u našem zaledju, za potrebe eventualnoga njihovoga trgovackog prometa i naš će narod sklopiti međunarodne ugovore, koji će urediti i zajamčiti ovu slobodu.

U ime celokupnoga naroda izjavljamo k tome, da se nigdje i niti na mirovnoj konferenciji ne smje odlučiti o sudbinu našeg naroda bez njegovog celokupnog sudelovanja i za to tražimo, neka narodu Slovenaca, Hrvata i Srba bude zajamčeno sudelovanje na budućem mirovnom kongresu po njegovim, izričito u ovu svrhu izabranim narodnim predstavnicima.

U ime narodnih organizacija Slovenaca, Hrvata i Srba.

Zagreb, 24. septembra 1918.

Slede potpis.

RATNI IZVEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Bec, 4. (D. u.) Službeno se javlja: Talijansko bojište: Izjalovio se napadaj talijanskih jurišnih četa na delove naših položaja u Judikarijama u vatri ručnih granata naših položaka. — Albansko bojište: Povlačenje naše bojne fronte provadja se po načelu i bez smetnje sa strane neprijatelja, koji sledi. 2. oktobra bombardovalo je 30 jedinica neprijateljskih pomorskih bojnih sila grad i luku Drač. Pokušaj neprijatelja, da s torpednjačama i sklijacima čancima prodre u luku, bio je ostvoren našom kopnenom obranom i našim pomorskim bojnim silama. Kod toga bio je paljbori potopljen neprijateljski sklijacični čamac. — Poglaviča generalnoštožera.

Nemački.

Berlin, 4. (D. u.) Iz velikog se glavnog slana službeno javlja: Zapadno bojište: Vojna skupina naslednika prestolja von Rupprechta: U Flandriji, napao je neprijatelj sa jakim silama na Hooge i na Roselaere. Na obim stranama ceste Staden-Roselaere prodro je u naše linije. Bavarske i renske su ga čele žutim protuudarcem opet suzbile te učinile kod toga nekih 100 zarobljenika. Pred Cambraiom ništa nova. Delovični bojevi južno od Abengueula i kod Proville, kod kojih smo dopremili 70 zarobljenika. — Vojna skupina von Böhn: Na širokoj fronti između Le Catelet i severno od St. Quintina započeo je neprijatelj ponovno jedinstvene prodorne pokušaje. Za prvi je juriša uspelo neprijatelju da osvoji Le Catelet, da prodre do Beaurevoir-a i Montbrehaina i da provali u Sequehart. Na obim stranama Le Cateleta bacismo opet neprijatelja u i preko njegovih izlaznih položaja. Kod toga su se odlikovali delovi pričuvnih pukovnija broj 90 i 27, pod majorom Boderom, rilmajstrom barunom von Langenhahnom i natporučnikom Sleunerom, kao što i baterije 2. gardsko poljsko topničke pukovnije i topničke pukovnije broj 208. Beaurevoir bio je opet osvojen. Obuhvaćajuće poduzeti napadaj saksonskih, renskih i lovenskih bataljuna vratio nam opet posed Montbrehaina. Sequehart ostao je po izmenljivom boju u rukama neprijatelja. U večer sledište jakoj paljbi južno od St. Quintina jače naale neprijatelja, koje su se izjalovile pred našim linijama. — Vojna skupina nemackog naslednika prestolja: Nakosi i na obroncima Chemin de Dames traju i jučer žestoki bojevi prednjih četa. Jaka talijanska je naala bila suzbijena. Na našoj novoj fronti, na Aisne i na kanalu, severozapadno od Reimsa, stojimo svuda u bojnom kontaktu s neprijateljem. U Champagni na vali Francuzi sa delomično sveže uloženim francuskim i američkim divizijama na ši-

rokoj fronti između Suippesa i Aisne. Od početka bitke istočno od Suippesa i St. Maries-Py u boju stajeće zapadno vestfalske i lovačke pukovnije suzbile su i jučer opet sve napadaju neprijatelja te dopremile preko 100 zarobljenika. Severno od Somme-Py uspelo je neprijatelju da se ustali na uzvisinama između St. Quentin i Somme-Py, na Belom vrhu i na uzvisini Medea. Protunavalom bacili smo neprijatelja natrag preko uzvisina. Manja francuska ugnjezdjenja preostala su. Na fronti između Orfeula i Aisne skršle se navale neprijatelja pred našim linijama. Južno od Liry i jugozapadno od Monthois došlo je kod toga do osobito ogorčenih bojeva. Pukovnije garde, Pomeranci, Renci i Bavari suzbili su tamo posvima neprijatelja. U zajednici z bavarskim pionirima preoteli smo opet neprijatelju Cellerange, u koje je mesto neprijatelj bio provalio. Izjaloviše se takodjer u večer opetovane navale. Suzbili smo žestoke delomične napadaje neprijatelja između Aisne i Argonske šume. — Jučer smo oborili 35 neprijateljskih aeroplana i 7 pripetih balona. Poručnik je Jacobs polucišo svoju 35. zračnu pobedu. — Ludendorff.

Položaj na ratistima.

Na zapadnoj je fronti ostao položaj po ne-mačkom izveštaju nepromjenjen. Belgijanci i Englezi su napali na obim stranama Rouselaere, Englezi i Francuzi na obim stranama St. Quentin, Francuzi i Amerikanci u Champagni. Postigli su samo neke lokalne uspehe. U glavnom su sve na-vale bile suzbijene. S ostalih fronta nema ništa nova.

Bugarski kralj otstupio.

Sofija, 4. (D. u.) Kralj se Ferdinand zahvalio jučer na prestolju na korist svoga sina Borisa. Boris je već nastupio vladu. — Ova kratka vest zupčaćuje bugarsku prošlost. Kralj Ferdinand nosi odgovornost za nesreću bugarskog naroda, za užasno razočaranje, koje je doživeo tečajem balkanskog i tečajem svetskog rata. Njegov je sistem time likvidiran. Povest neće o kralju Ferdinandu govoriti sa poštovanjem, a pogotovo bugarska će historija prelaziti čim brže preko njegovog kraljevanja na drugu, valjda bolju dobu.

Pitanje mira.

Beč, 4. (D. u.) Nasuprot drugim vestima, kako "Fremdenblatt" javlja, nije dosada prispeo u Beč odgovor Engleske na Burianovu notu. Isto se tako ne potvrđuje vest, da je kraljica Nizozemske poduzela korake, da se posredovanjem njezine zemlje, poradi za mir. Nasuprot vestima, koje su primili upućeni krugovi, ističe se, da je volja za mirom u Nemačkoj i Austro-Ugarskoj, kao i u Turskoj uvek opstojala, te da je i u poslednje vreme mirovno pitanje sačinjavalo predmet važnih rasprava, a da se nisu još končano ustanovile potankosti i način o vremenu, u kojem bi se imao poduzeti novi mirovni korak. Nemačka, Austro-Ugarska i Turska teže za ozbiljnim mirovom i postupaju u najužem sporazu. Usled najnovijih dogadjaja na Balkanu proširiće se vesti, da su se u Turskoj pojavila separatistička nastojanja, kojima je cilj poseban mir Turske sa antantom. Nasuprot ovim kritim vestima, ustanovljuju listovi, da je držanje Turske prama njihovim saveznicima besprikorno, premda je položaj Turske usled preokreta Bugarske postao puno teži. Turska i dalje postupa u politički i vojnički u najužem sporazu sa srednjim vlastima. Sto se vojničkog položaja na Balkanu tiče, upućuju dobro informirani krugovi na to, da srednje vlasti, a da ne oslabi svojih položaja na glavnim frontama, mogu poslati u Mačedoniju toliko četa, da izjednače otpad bugarskih četa. Provedenje je ove zadaće u toku. U suglasju sa ovim gibanjem, razvijaju se sve mere, koje se tiču naših četa u Albaniji. Ove su u poslednje vreme imale zadatku, da nešto povuku frontu, kod česa zu bez boja ostaviti neprijatelju Berat. Sto se tiče daljnog predovanja vojske generala Francheta, nije u glavnom nijedan odeo antantnih četa prešao preko Skoplja. Sva su protivne vesti izmišljene. Železnički premet na balkanskoj pruzi: Budimpešta—Beograd—Sofija—Carigrad, vrši se nesmetano. O položaju

Rumunjske doznaće „Neue Freie Presse“ iz upućenih krugova, da će rumunjsko „ručno veće“, koje je bilo sazvano radi pitanja pri stolnicaščinstva, a koje se je danas imalo opet sastati, bili po svoj prilici opet odgodjeno. U ostalom smo točno informirani o tome, što se dogodilo u Jassy. Do iznenadjenja ne može dakle doći. Samo se po sebi razumije, da se poduzimaju sve potrebite mere. Do preokreta, koji bi za nas bio nepovoljan na može tamo doći već radi toga, jer je veći dio rumunjske vojske već demobiliziran i jer je oružje većim delom već predano. Osim toga ne postoji sada nikakva sveza Rumunjske s antantom, tako da se dobava muničije čini nemogućom.

* **Zastupnička kuća.** Tečajem jučerašnje sednice govorili su različiti govornici. Zanimivo bila je, što je kazao nemački zastupnik Pacher, koji je za tražio za nemački narod pravo samoopredeljenja, ili će Nemci dobiti, što traže, ili će državi otkazati vernost. Rumunjac Josupescul Grécul zatražio je i za svoj narod pravo samoodredjenja. Sednica je za tim bila odgodjena do utorka prepodne.

* **Nova parlamentarna vlada u Nemačkoj.** Wolffov ured javlja: Prije Maks badenski bio je imenovan državnim kancelarom i pruskim ministrom vanjskih posala. Novi će kancelar obrazložiti u supotu (danas) u državnom saboru svoj program. Državnimi tajnicima bez ljeđne bljuhu imenovani narodni zastupnici Gröber i Scheidemann (socijalni demokrata). I na druga će mesta doći parlamentarci.

* **Boljševci prodali crnomorskiju flotu Nemcima.** Wolffov ured javlja, da su nemačke čete zaposele rusku oklopničacu „Volju“ i različite druge moderne jedinice u Crnom moru, koje će upotrebiti kod obrane ušća u Crno more. Korak je usledio u sporazumu z boljševicima. — Nema boljeg dokaza, da su boljševci plaćeni agenti Nemačke u ko je još sumnja, može se sada uveriti.

* **Arapi kao saveznici antante.** London, 2. (D. u.) Reuler. Saveznike su vrede zaključile, da arapske vojne sile, koje se u Palestini i u Siriji bore kao pomoćne čete na strani saveznika protiv zajedničkom neprijatelju, priznaju kao ratujuću stranku.

Iz slavenskog sveta:

Iz Hrvatske. Dopisnik je „Slovenskoga Naroda“ imao prilike, da se razgovara s najjačom hrvatsko-srpskom koalicijom. Svetozarom Pribičevićem, narodnim zastupnikom u hrvatskom i u zajedničkom saboru. Pribičević je kazao, da nema dvojbe, da banska kriza još uvek postoji. O uzrocima kazao je Pribičević, da može saopći, da ju je Beć forsirao i da taj Beć ne ide samo za tih, da promeni bana već takodjer sistem. Očekivali je, da će se položaj za nekoliko dana razblistiti. Možnosili su samo dvije: ili će se u celom opsegu obdržati sadašnji sistem, koji je obeležen parlamentarnim režimom ili će se banska kriza razviti u posvemašnju poličku krizu, čije su posledice još neproračunive. Sto se tiče narodne koncentracije, saborska se većina nije nikada izrekla načelno proti njoj i sve su prolijive tvrdnje neosnovane. Političari srpsko hrvatske koalicije izjavile su jedino proti tome, da ova koncentracija bude samo formalistička organizacija te traže da se ova organizacija mora ostvariti u smislu narodne unifikacije, koja je dijametralno protivna onom stanovništu, koju zauzimaju nekoji političari, koji ne mogu razumeti narodnog jedinstva drukčije nego iz stanovišta historizma i posebnih političkih individualizma. Pitajte je za koaliciju samo akademičko, načelno ali nipošto stranačko ekskluzivističko, kako se to potiče od izvestne strane koalicije i baš s one strane, koja u tom pogledu izlazi sa posve ekskluzivističkog stanovišta. Sto se tiče samoopredelenja naroda, mora istaknuti da je ovo stanovište već pre rata koalicija zastupala i da je ovo načelo uvršteno u program koalicije. Memorandum bosanskih Hrvata i Srba, podočao je jedino mogući odgovor na pitanje, kako se ima ra umeti ideja narodnoga jedinstva i ujedinjenja, ako se ju uzme u celini. Uvažimo li, da su taj memorandum potpisali i oni elementi, koji su do sada sledili skrajnu oportunističku politiku, bilo ha srpskoj, bila na hrvatskoj strani, može se tek učiti citavu važnost tog koraka i zamašaj razvoja narodne ideje i Hercegovini. O istupu zastupnika Lorkovića iz koalicije nije Pribičević htio dati, nikave izjave. Istaknuo je samo, da tendencije koledu za separatističkim ciljevima, biće u koaliciji uvek osudjene na neuspeh. Pitajte, kojačnog rešenja narodnoga problema občenarodno je pitanje te si je koalicija toga svesna. S toga je neosnovana bojazan, da bi koalicija mogla u tom pogledu staviti narod pred gotovu činjenicu, što neće odgovarati općoj volji narod. — Beć i Pešta spletakare dalje. Sada ne govore više o prekinuću s koalicijom. Postali su meki i lukavi. U Zagreb je prispeo Unkelhäuser, emisar Beća i Budimpešte, kojemu je bila povrerna zadaća da popravi loš utisak, što ga učinilo putovanje grofa Tisze po

Bosni i Hercegovini. Njegov je program nekako „Velike Hrvatske“. U ostalom imade Unkelhäuser „carte blanche“ i puno obćanja, da bi njima pridobio koaliciju za nastup proti jugoslavenskoj misiji. Nekoje vesti vele, da je doživio već potpuni fiasco. Došao da je u Zagreb s programom revizije nagodbe i načrtom potpune finansijske samostalnosti. Ali koalicija primila ga veoma hladno te mu saopćila, da je nuž, u kojegu imade povjerenje kao bana, jedino Mihalović. I „Hrvatska Rije“ nepušta nikakve dvojbe o tome, da će Unkelhäuser ili ostali samo designirati ban ili da će nastati ostra politička kriza. I „Slovenski Narod“ javlja, da koalicija ustraje nepokolebivo, na svom stanovištu. Međutim rade neki opskurni elementi u Beču i u Pešti oko tog, kako bi zadali narodnoj hrvatskoj vlasti elin više neprillika.

Iz Češke. U zajedničkoj sednici češkog narodnog odbora i češkog saveza, što se obdržavao zadnje nedelje, priključila se česka katolička stranica jedinstvenoj taktičkoj liniji sviju stranaka; te napustila svoju dosadašnju aktivističku politiku. Agrarski list „Večer“ piše tom prigodom, da sada stoje sve češke stranke pod zastavom češko-slovačke države. I u samoj stranci centralističkih socijalista (priča Beča) nastupio je raspoloženje. Jedinstvena je fronta češko-slovačke načine time izgradnja. — „Venkov“ je javio, da češki vrednosni papiri ne prestanu rasti, te što su „skuplj“, to se više traže. „Bohemian“ pak javlja, da tečajevi drugih krunovina padaju, kada na pr. založnice donja austrijske zamaljske hipotekarne banke, koji su papiri prvog reda, a stoje samo 2 po sto al pari, dok 4-postotni vrednosni papiri čeških zemalja stoje 13 do 15 po sto nad pari. Ovo se pripišuje velikoj agitaciji za češko-slovačku i južno-slavensku državu. Mnogih papira nije moglo ni dobiti, napose industrijskih. Događaju se dapači, da pravljaju nekretninu — pa i sami Nemci — traže, da im se kupovina isplati u češkim papirima.

Domaće vesti.

Hrvati prete! Pišu nam: Što? Komu? Zar je koji poludio? Ne, poludio nije niko, ali probudila se u nekomu stara mišija protiv svega, što je hrvatsko. Mesni list „Il Gazzettino di Pola“ uzrujuje se, jer da Hrvati zahtevaju općinsku školsku zgradu u Šijani! Pa što za to Mislimo, da imamo pravo, da to zahtevamo, da to bi bilo i u interesu same općine. Mislimo, da mi niti najmanje nismo pogibeljni Šijanskoj talijanskoj školi, neka i dalje postoji, mi pravo i posteno bi bilo, da imamo i mi svoju školu u Šijani, kako smo ju imali pre rata. Čini se, da mesnom listu „Gazzettino di Pola“ više ugadja to, što se u općinske zgrade stavljuju nemačke škole, koje na to nemaju nikakova prava, nego li naše! Mi se uopće čudimo uređništvu spomenutog lista. Veli, da su naše škole u teretljene tobožne zakonito. Neka uređništvo samo bude mirno, mi čvrsto verujemo u budućnost i ne želimo. Talijanska oduzeti niti jedno dete, niti jednu zgradu. Mi ćemo imati dece i školu, jer nam je po zakonu božjem i ljudskom pripadaju a inoraljino ih životi sviljde, gde su pre rata bile zasebne škole. Najbolji dokaz za to jest činjenica, što su sve te škole već i pre rata imale nužni broj dece. Ne budite, gospodo, oko „Gazzettina“ slepi kod zdravih očiju, Zar ne znate ko stanuje u Pulu? Zar naša zbljaja ne priznajete! Žad nam je, što niste vi, gospodine uređnici, bili pre nekoliko dana pred glavnom crkvom i pobrojili decu, koja su bila kori misi. Niste bili, pa i ništa ne znate. Pozivljemo Vas, dođite pred našu školu u ulici Cenje ujutro i popodne, kroz celu sednicu, pa slobodno brojite, koliko je dece svaki dan u školi. To isto učinite i za sve Vaše škole, pa onda slobodno obelodanite, što ste kod toga opazili, objavite koliko dece polazi naši školi, a koliko polazi vaše škole. Navedite, takodjer, koliko je učitelja na našim, a koliko na vašim školama, pa čnite račune, videćete kako smo mi uvek na gorem nego vi. Velimo vam iskreno, mi ne želimo, da ostanemo iza vas, mi hoćemo da se i nama meri istim ključem kao i vama, jer kod poreza se isto tako meri istim ključem. Mi ćemo vremenom imati škole i u Banjalici, Vinkuru, Jadreškima, Velom Vruhu i Štinjanu i sve će te škole biti krcaté naše dece, a najviše će biti krcata ová u Puli. Mi ne zahtevamo otvorene hrvatske škole u Šijani za vašu decu nego za našu decu, jer ne, čemo da se naša deca otudaju u vašoj školi. Vi bište hteli, da naša deca iz Šijane dolaze u grad sat hoda, dok vaša treba da imaju školu u blizini. Pa zašto ne bi to vredilo i za našu decu. Vi govorite o nekakovom „nistro edificio“. Mādajtel! Ta je zgrada i vaša i naša, jer i mi plaćamo poreze za tiju kao i vi. Ili cete nas rešiti plaćanje poreza? Radi, nas, ne će propasti, ni pokrajina, ni općina. Ne cete valjda reći, da su Hrvati krv, što je općina na rubu propasti! Ko je krv, da je na općini bio imenovan općinski upravitelj? Zar mi ili vi? Zar se protiv nas vodile istraže i rasprave radi zlog vodjenja puljske općine. Vi hoćete tobož da jašete, na tome, da je nama u gradu Puli do statna samo jedna škola, dok vi možete u udaljenosti od četvrti sata imati 8 škola. Mi vam ih ne

vidjamo, ili povećati nas, da i mi živimo. Kada bi sva deca iz Šijane, Vinkurana, jadranskog, Velog Vruha itd. dolazila u grad u hrvatsku školu imali bi mi danas 1300 dece u našoj školi, i tu vlasti zluso misao izbljemo vam iz glave u Kratko, vreme, Općinske su financije zle! Pa što su tome Hrvati krivi? Kada je bila utemeljena javna nemačka škola, vi gospodo od „Gazzettina“, niste ni maknuli prstom, akoprem vam je to bila dužnost. Zašto nije niko od vaših ljudi uložio utok proti tome? Dakako, kada bi i ta nova nemačka škola bila i smještena u Šijansku općinsku zgradu, vi biste isto tako šutili, kako ste i dosada, ali čim ste videli, da i mi želimo da se naša škola smesti u onu zgradu digli ste se. Nemojte. Uostalom mislite, da kada bi nas oblasti uverile o nemogućnosti naše opravdane želje, da mi to ne bi izez u obzir. Pa neka se za našu školu drukčije poskrbi. Da se užme u najam druge zgrade? Zar da se općina Pula, koja je na rubu propasti, još i više opterebeti, ako to nije nužno? Vi se pozivate na nepristranost talijanskog školskog nadzornika i baruna Hohenbrucka. Mi činimo isto. Neka gospoda pogledaju broj polazeće dece i broj nameštenih učitelja na našim i vašim školama, pa neka daju i nama sve upravo onako po istoj mjeri kašto imate i vi. Ako imate za vaše 1000 dece 30 učitelja, ili koliko ih imate, neka se za naše škole dade po istom ključu za isti broj dece jednak broj učitelja. Kako vidiš, mi ne pitamo da imamo prednost pred vama. Čemu se gospodo, uzrujivate toliko? Zar ne vidiš, da se rat približava koncu? Zar želite, da se kada i pre koljemo na veselje trećem? Zar ne vidiš, da se imamo zajednički boriti za naš i vaš spas? Zar ne verujete, da će uspeli ovoga rata doneti svakomu svoje i da ne će smjeti bili privilegovani i dan pred drugim? Nama je gospodo, oko „Gazzettina“ žao, što ste se upustili u takovo pisanje. Nemojte sejati medju obe narodnosti, što u Istri prebljava, mržnju, već gojite izmedju ublih slogu, snosljivost i pravčnost. Tu smo i mi i vi i svaki od nas mora da ima jednaka prava, kada mora da ima i jednake dužnosti.

Novi odvjetnik. Osservatore Triestino javlja: Doktor Rudolf Pederin bio je upisan u odvjetničku komoru kao odvjetnik sa selom u Puli. — Ova će vest pobudit u radničkim krugovima našega grada veliku radost. Gospodin dr. je Pederin pre rata žilao radio oko organizacije našega radništva, kojemu je bio kao stvoren za vodju. Žalibote nemila ga ratna sudbina otela našem puljskom radništvu, koje je u najtežem trenutku ostalo bez vodje, bez čoveka, koji bi mu bio mogao pomoći. Nadajmo se, da će se rat doskora svršiti i da će dr. Pederin opet preuzeti staro svoju mesto u našoj radničkoj organizaciji u korist narodu i radništva.

Hrvatske propovedi u stolnoj crkvi. Radosna vest za vernike hrvatske narodnosti! Velečasni gospodin Josip Baraćić, naslednik velezaslužnog dušobrižnika don Janka, misliće od sada napred svake nedelje u stolnoj crkvi u 7 sati u jutro te držati u to doba propovedi. Nákon imaju puljski Hrvati svog dušobrižnika. Novi je svećenik rodom iz Jezera kraj Tinjana, rođenog meseca pokojnog biskupa Dobrile. Dobro nam došao! Eto dakle prilike, da hrvatski dušobrižnik preuzeće veroučnik na našoj pećkoj školi.

Prosvetna.

Književni Jug. Izšlo je 19. broj „Književnog Jug“ sa sljedećim sadržajem: Vasa Stajić: Vladoimir Vidrić. Ljubo Wiesner: Potok. Izidora Sekulić-Stremnica: Na krvavom hlebu. Božo Lovrić: Soneti. Anton Novačan: Samoštilnik. Miloš Vidaković: Krčmarica Janja. U. Donadini: Pesme Aleksije Santića. Janko Glazer: Dve pasjonki. Gustav Krklec: Kruž noć. Zora Kashar: Njeno prvo „zasto“. — U pregledu piše Stevo Žakula o Bude Budislavljeviću: Iz mojih uspomena. Ivan Albrecht o Franu Albrehta: Mysteria dolorosa. Niko Bartulović: Tri češka jubileja. Vlad. Skarić: Jedna zanimljiva pesma iz Bosne. I. t. d. — „Književni Jug“ je prva i jedina jugoslavenska književna revija, koja izlazi redovno dva puta mesečno latinsicom, cirilicom i slovenački. Cena na četvrt godine 10 K. a na godinu K 40. Uprava „Književnog Jug“, Zagreb, Gundulićeva ulica 29.

Mali oglasci:

Kupuje u svakoj kolicići
zdravi i čist.

drop od grozdja.

6. Čuret, Trst, Via Sette

Fontane 1.

Kupuje.

perzijsko sagova

uz najviše cene. — Tigo-

vina Plovjan, Viški trg.

Sette će naše Družbe!

U trgovini pokrat-
stva. M. Barbaltić,

u Šidanskoj ulici,

prodaje se novo prispolj-
sno pokrećevo.

Dolje s orasjetem.

Povest jednog života od

Berta pl. Suttner, može

se dobiti u pokražnici Jos.

Krmepić, Pula, ulica Franje Ferdinand br. 3.

CENA listu: U pr
za čitav godišnji
za polugodišnji K-12
mesecno K-4 — u ma
daji 15 hil. pojedini
OGLASI primjene
upravni listi trga Cip
Tisak, Jos. Kranj.

predsjednje

Brzjavka pre

zvijezde

započene m

obrade putem

stupstvo nijih

vačna, na pre

vodeći ovaj

postnik u SE

posala brzjav

jevsku šveds

dečju depesu

ženih država

, Austro

dila taj rat

dala izražaja

krvopro